

La Majordoma del Rector de Gaià

Gaià

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Rectoria de Gaià, al nucli de Gaià
Emplaçament
Alçada: Carretera de Prats de Lluçanès (BV-4401), km. 5
480

Coordenades:

Latitud: 41.91661
Longitud: 1.92544
UTM Est (X): 410891
UTM Nord (Y): 4641076

Classificació

Número de fitxa 08090 - 344
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Tradició oral
Estil / època: Modern
Segle XVII
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Tradició recollida al llibre sobre Gaià
Protecció Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Simbòlic
Titularitat Pública
Fitxes associades:
[Santa Àgata i les bruixes](#)
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dj., 29/11/2018 - 01:00

Descripció

Història o tradició oral que s'explica sobre Monserrada Fàbregas en relació a uns fets de bruixeria esdevinguts al segle XVII, durant el moment àlgid de la persecució de bruixes. No es tracta d'una llegenda pròpiament, ja que la protagonista va existir i els fets estan documentats amb força detall en els processos contra bruixes que van tenir lloc a Sant Feliu Sasserra. Oferim aquí la versió que es recull al llibre "Gaià, t'estimo", dintre d'un seguit de llegendes i contes relacionats amb bruixes. La seva història, però, es recull en altres publicacions i reflecteix molt bé la ignomínia que van haver de patir moltes dones com ella que tenien contacte amb remeis naturals i amb pràctiques màgiques de tradició ancestral durant la brutal repressió que es va exercir en aquesta època.

Montserrada Fàbrega va néixer a Gurb i era casada amb un pare de Sant Feliu Sasserra. Quan tot just tenia quaranta anys va enviudar i des d'aleshores se la coneixia amb el sobrenom de la Graciana.

Curiosament, com la Graciana de Barrenetxea, l'abadessa de les bruixes de Zugarramurdi. Era una dona instruïda i que exercia la feina amb eficàcia, sense descuidar mai, però, els propis interessos. Va anar a servir a la rectoria de Gaià i esdevingué, així, la majordoma del rector de la parròquia. Era bona administradora, remeiera i llevadora, però vet aquí que en un moment donat s'enemistà amb algun dels grans propietaris del terme. Des d'aleshores se li van atribuir algunes malifetes relacionades amb la bruixeria. Hauria donat golls a la filla del ferrer de Gaià: una malaltia que era coneguda com un mal d'ull o d'embruixament. Després la van acusar de pedregades i de matar bestiar. Però el rector no es creia tot això i la anava mantenint com a majordoma.

Fins que algunes persones influents a la parròquia aconsellaren al rector que prescindís dels serveis de la Graciana i, per estalviar-se problemes, la va recomanar com a majordoma al gran patrici del castell de la Sala de Sant Feliu Sasserra, on va exercir el càrrec amb la mateixa eficàcia que ho havia fet a Gaià. Al cap d'uns anys, però, va discutir amb la noble dama Esperança Sala de Sant Salvador, sogra del patrici Francesc Sala, al servei del qual ella estava. Des d'aquell dia la Graciana va caure en desgràcia i la van acusar de tenir amistat amb la Marquesa Vila i la Felipa Gallifa, ambdues considerades bruixes. També se l'acusà de tenir grana de falguera (una llavor que es creia que tenia grans poders i podia proporcionar riqueses), i d'iniciar sexualment el fill del patrici Sala mitjançant aquesta llavor. Fou detinguda quan encara no tenia seixanta anys, a finals de 1618, juntament amb les dues altres bruixes. Van ser jutjades per la cúria del Consell dels Jurats del Lluçanès; foren torturades i condemnades a morir penjades al Serrat de les Forques de Sant Feliu Sasserra (TORRES; FONT, 2016: 266).

Bibliografia

ORRIOLS, Lluís (1994). Les bruixes segrestades. Rafael Dalmau Editor, Barcelona, Col·lecció Camí Ral, núm. 5. P. 57.

TORRES, Jordi; FONT, Montse (2016). "Màgia i bruixeria. Llegendes i contes", Gaià, t'estimo. Reviu Gaià, Grup de Recerca, Gaià, p. 266-267.

